



EKONOMIKA IR VERSLUMAS

Valstybinio brandos egzamino
antra dalis

Trukmė – 3 val. (180 min.)

I DALIS (20 taškų)

Kiekvieno iš 01–20 klausimų teisingas atsakymas vertinamas vienu tašku. Į šiuos klausimus yra tik po vieną teisingą atsakymą.

- 01.** Jonaičio metinės pajamos yra 20 000 Eur, o metinis pajamų mokestis – 2 000 Eur, Petraičio metinės pajamos 40 000 Eur, o metinis pajamų mokestis – 5 000 Eur. Remiantis šia informacija, galima teigti, kad šalies mokesčiai yra:
- A** divergenciniai
 - B** progresiniai
 - C** proporciniai
 - D** regresiniai
- 02.** Kas būdinga viešosioms gėrybėms?
- A** Gėrybėmis gali naudotis tik tie vartotojai, kurie už jas užmokėjo
 - B** Gėrybių vartojimo naudingumas gali sumažėti, jei jas vartoja didelis vartotojų skaičius
 - C** Gėrybių vartojimo naudingumas nesumažėja, jei jas vartoja didelis vartotojų skaičius
 - D** Teisingi A ir B atsakymai
- 03.** Kai šalis, siekdama įgyvendinti politinius tikslus, atsisako bet kokios prekybos su kita šalimi, tai vadinama:
- A** dempingu
 - B** embargu
 - C** kvotų nustatymu
 - D** muitų įvedimu
- 04.** Kurie iš išvardintų mokesčių priskiriami netiesioginiams mokesčiams?
- A** Pelno mokestis, pajamų mokestis
 - B** Pridėtinės vertės mokestis, maitas, akcizas
 - C** Turto paveldėjimo ir dovanojimo mokestis
 - D** Žemės ir nekilnojamojo turto mokestis

05. Kurioje šalyje ekonominis išsivystymo lygis yra aukščiausias, esant sąlygai *ceteris paribus*?
- A A šalyje, nes jos BVP yra 25 mlrd. Eur, gyventojų skaičius yra 5 mln.
 - B B šalyje, nes jos BVP yra 500 mlrd. Eur, gyventojų skaičius yra 50 mln.
 - C C šalyje, nes jos BVP yra 100 mlrd. Eur, gyventojų skaičius yra 25 mln.
 - D D šalyje, nes jos BVP yra 150 mlrd. Eur, gyventojų skaičius yra 50 mln.
06. Jeigu JAV valdžia uždraudžia elektromobilių importą iš Kinijos, kam šis draudimas bus palankus?
- A JAV elektromobilių gamintojams
 - B JAV vartotojams
 - C Kinijos elektromobilių gamintojams
 - D Niekam, nes užsienio prekybos ribojimas niekam nebūna palankus
07. Vokietijos kapitalo įmonės UAB „Lidl Lietuva“ veikla Lietuvoje:
- A didina Lietuvos bendrąjį vidaus produktą
 - B didina Lietuvos bendrąsias nacionalines pajamas
 - C didina Vokietijos bendrąjį vidaus produktą
 - D teisingi A ir C atsakymai
08. Tarkime, kad šalyje vartojimo išlaidos yra 1 000 000 Eur, grynosios investicijos yra 120 000 Eur, amortizacija yra 80 000 Eur, vyriausybės išlaidos yra 300 000 Eur, eksporto vertė yra 100 000 Eur, o importo vertė yra 200 000 Eur. Koks yra šios šalies bendrasis vidaus produktas (BVP)?
- A 1 400 000 Eur
 - B 1 500 000 Eur
 - C 1 700 000 Eur
 - D 1 800 000 Eur
09. Darbo rinkoje yra daug bedarbių, kurie ieško darbo, tačiau dalies jų kvalifikacija neatitinka darbo paklausos reikalavimų. Paprastai ši nedarbą rinkoje lemia technologijų pokyčiai, todėl bedarbiams dažniausiai reikia persikvalifikuoti, papildomai mokytis, o kartais net pakeisti gyvenamąją vietą. Kokia tai nedarbo rūšis?
- A Ciklinis nedarbas
 - B Infliacinis nedarbas
 - C Laikinasis nedarbas
 - D Struktūrinis nedarbas
10. Kuri Europos Sąjungos institucija atlieka eurų emisiją?
- A Europos Centrinis Bankas
 - B Europos Komisija
 - C Europos Parlamentas
 - D Europos Vadovų Taryba
11. Dėl netikėtos infliacijos dažniausiai pasipelno:
- A gaunantys darbo pajamas
 - B gaunantys fiksuotas pajamas
 - C nekilnojamojo turto savininkai
 - D skolintojai (kreditoriai)

12. Filipso (angl. Phillips) kreivė parodo:
- A kuo didesnis infliacijos lygis, tuo didesnis nedarbas
 - B kuo mažesnis infliacijos lygis, tuo didesnis nedarbas
 - C kuo mažesnis infliacijos lygis, tuo mažesnis nedarbas
 - D nėra teisingo atsakymo
13. Hipotetinės šalies eksportas sudaro 200 mln. Eur, importas sudaro 140 mln. Eur. Kurioje eilutėje teisingai apibūdinamas šios šalies skolinimosi lėšų (kapitalo) judėjimas?
- A Šalis turi pasiskolinti 60 mln. Eur.
 - B Šalis turi pasiskolinti 140 mln. Eur.
 - C Šalis turi paskolinti 60 mln. Eur.
 - D Šalis turi paskolinti 200 mln. Eur.
14. Tarkime, kad hipotetinėje šalyje užimtųjų gyventojų yra 10 000 žmonių, bedarbių skaičius 500 žmonių, o neaktyvių gyventojų darbo rinkoje skaičius 3 000 žmonių. Koks yra šios šalies nedarbo lygis?
- A 3,70 proc.
 - B 3,84 proc.
 - C 4,76 proc.
 - D 5,00 proc.
15. Tarkime, kad Kanados pagrindiniai prekybos partneriai yra Didžioji Britanija, Vokietija ir Japonija. Kaip tarptautinę prekybą galėtų paveikti Kanadoje prasidėjęs ekonomikos nuosmukis?
- A Padidėtų Didžiosios Britanijos, Vokietijos ir Japonijos eksportas į Kanadą
 - B Padidėtų Kanados importas iš Didžiosios Britanijos, Vokietijos ir Japonijos
 - C Sumažėtų Didžiosios Britanijos, Vokietijos ir Japonijos eksportas į Kanadą
 - D Teisingi B ir C atsakymai
16. Kuris iš šių reiškinių **nebūdingas** ekonominio ciklo nuosmukio fazei?
- A Investicijų mažėjimas
 - B Išmokų bedarbiams mažėjimas
 - C Įmonių pelnų mažėjimas
 - D Surenkamų mokesčių mažėjimas
17. Jei šalies centrinis bankas sumažino privalomojo rezervo normą, tai, esant sąlygai *ceteris paribus*, pinigų rinkoje:
- A padidės pinigų pasiūla ir palūkanų norma
 - B padidės pinigų pasiūla ir sumažės palūkanų norma
 - C sumažės pinigų pasiūla ir padidės palūkanų norma
 - D sumažės pinigų pasiūla ir palūkanų norma
18. Vyriausybė gali sumažinti pajamų nelygybę:
- A labiau apmokestindama didesnes pajamas gaunančius žmones
 - B mokėdama socialines išmokas mažas pajamas gaunantiems žmonėms
 - C įstatymiškai nustatydamas minimalią mėnesinę algą (MMA)
 - D naudodama visas A, B ir C atsakymuose nurodytas priemones

19. OPEC sumažinus naftos išgavimo kvotas, esant sąlygai *ceteris paribus*, pasaulinėje naftos rinkoje:
- A pasiūla didės ir naftos kaina kils
 - B pasiūla didės ir naftos kaina mažės
 - C pasiūla mažės ir naftos kaina kils
 - D pasiūla mažės ir naftos kaina mažės
20. Tarkime, Japonija ir Kinija gamina tik dvi prekes - automobilius ir ryžius. Ta šalis, kurioje automobilių gamybos alternatyvieji kaštai (ryžių atžvilgiu) yra mažiausi:
- A turės absoliutų pranašumą automobilių gamyboje
 - B turės absoliutų pranašumą ryžių gamyboje
 - C turės santykinį pranašumą automobilių gamyboje
 - D turės santykinį pranašumą ryžių gamyboje

II DALIS (40 taškų)

21. Remdamiesi lentelėje pateiktais 2019–2023 m. Lietuvos BVP to meto kainomis duomenimis, atlikite 21.1–21.3 užduotis.

- 21.1. Paašškinkite, kuo skiriasi nominalusis BVP ir realusis BVP.

Juodraštis

(1 taškas)

- 21.2. Apskaičiuokite realųjį BVP, infliacijos lygį, nominaliojo ir realiojo BVP augimo tempus ir užpildykite lentelę. Skaičiavimo rezultatus suapvalinkite iki šimtųjų.

Metai	BVP to meto kainomis, mln. Eur	BVP defliatorius, proc.	Realusis BVP	Infliacijos lygis, proc.	Nominaliojo BVP augimo tempai, proc.	Realiojo BVP augimo tempai, proc.
1	2	3	4	5	6	7
2019	48959,20	97				
2020	49873,10	100				
2021	56478,10	112				
2022	67436,50	136				
2023	71986,10	149				

(4 taškai)

21.3. Naudodamiesi skaičiavimo rezultatais, paaiškinkite, kodėl nominaliojo BVP ir realiojo BVP augimo tempai yra skirtingi.

Juodraštis

(1 taškas)

22. Lietuvoje vartotojų kainų indeksas 2023 m. birželio mėn. buvo 152,3972, o 2024 m. birželio mėn. buvo 153,5145. Remdamiesi pateiktais duomenimis, atlikite 22.1–22.2 užduotis.

22.1. Apskaičiuokite 2024 m. birželio mėn. metinę infliaciją Lietuvoje. Skaičiavimo rezultatą suapvalinkite iki šimtųjų.

Juodraštis

(1 taškas)

22.2. Paaiškinkite, kuo skiriasi vartotojų kainų indeksas (VKI) nuo BVP defliatoriaus.

Juodraštis

(1 taškas)

23. Naudodamiesi lentelėje pateiktais hipotetinės šalies tam tikro laikotarpio duomenimis, atlikite 23.1–23.4 užduotis.

Gyventojų skaičius, tūkst. žmonių	5 070
Vaikų (iki 15 metų amžiaus) skaičius, tūkst. žmonių	850
Darbingo amžiaus (nuo 15 metų iki 65 metų), esančių specialiosiose įstaigose, asmenų skaičius, tūkst. žmonių	200
Darbingo amžiaus, bet darbo neieškančių asmenų skaičius, tūkst. žmonių	500
Nedirbančių, bet gaunančių senatvės ar invalidumo pensijas, asmenų skaičius, tūkst. žmonių	1 150
Asmenų, dirbančių ne visą darbo dieną, skaičius, tūkst. žmonių	100
Bedarbių skaičius, tūkst. žmonių	300
Natūralus nedarbo lygis, proc.	5
BVP, mlrd. Eur	40

23.1. Apskaičiuokite darbo rinką apibūdinančius rodiklius. Pateikite skaičiavimus.

Juodraštis

Darbo jėga

.....

Ekonomiškai neaktyvių gyventojų skaičius

.....

Užimtųjų skaičius

.....

Užimtumo lygis tarp visų gyventojų

.....

Nedarbo lygis

.....

Ciklinio nedarbo lygis

(6 taškai)

23.2. Apibūdinkite laikinąjį, struktūrinį ir ciklinį nedarbą.

Juodraštis

Laikinasis nedarbas –

.....

Struktūrinis nedarbas –

.....

Ciklinis nedarbas –

.....

Natūralus nedarbo lygis –

(4 taškai)

23.3. Apibūdinkite Okuno dėsnį.

Juodraštis

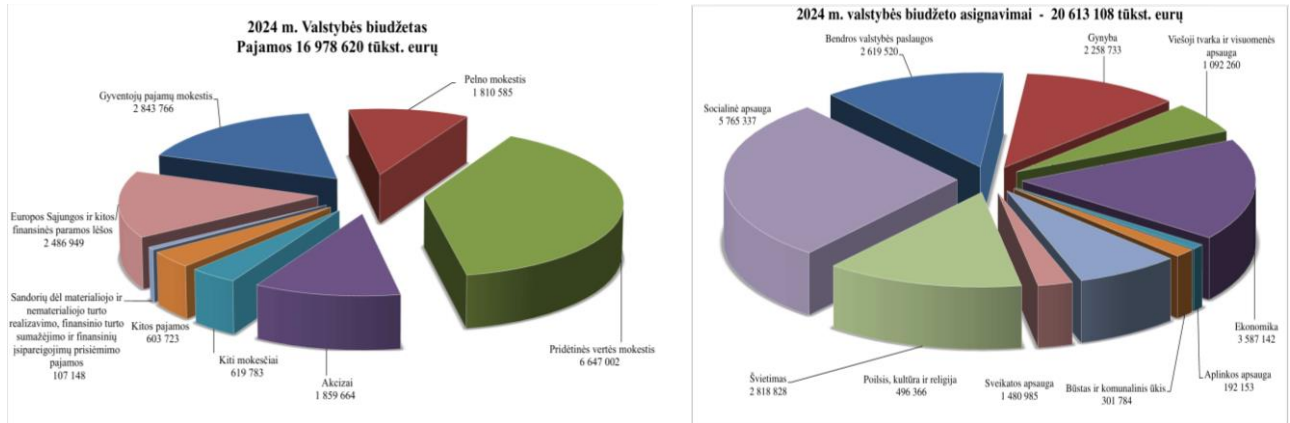
(1 taškas)

23.4. Okuno dėsnio koeficientas yra 2,5 proc. Pritaikykite Okuno dėsnį ir apskaičiuokite potencialųjį BVP. Pateikite skaičiavimus.

Juodraštis

(2 taškai)

24. Remdamiesi diagramose pateiktais Lietuvos Respublikos Vyriausybės suformuoto 2024 metų valstybės biudžeto (pajamų ir asignavimų) duomenimis, atlikite 24.1–24.4 užduotis.



<https://finmin.lrv.lt/lt/veiklos-sritys/biudzetas/patvirtinti-biudzetai/2024-m-patvirtintas-biudzetas/>
https://sena-finmin.lrv.lt/uploads/finmin/documents/files/vb_pajamos_grafikas.pdf

24.1. Paašškinkite, kas yra valstybės biudžetas.

Juodraštis

(1 taškas)

24.2. Paašškinkite, kaip padengiamos trūkstamos išlaidos, jei valstybės biudžetas yra deficitinis?

Juodraštis

(1 taškas)

24.3. Remdamiesi diagramose pateiktais duomenimis, nustatykite, kokį 2024 metų biudžetą Lietuvos Respublikos Vyriausybė suformavo. Atsakymą pagrįskite skaičiais.

Juodraštis

(1 taškas)

- 24.4.** Apskaičiuokite, kaip pasikeistų 2024 metų valstybės biudžeto pajamos, jei, esant sąlygai *ceteris paribus*, vartojimas šalyje sumažėtų 5 proc.

Juodraštis

(2 taškai)

- 25.** JAV rinkoje jautienos paklausa ir pasiūla aprašomos tokiomis funkcijomis:
 $P_D = 50 - 0,1 Q$; $P_S = 10 + 0,1 Q$; čia P – jautienos rinkos kaina, USD/kg; Q – jautienos kiekis, tonos per savaitę. Atlikite 25.1–25.5 užduotis.

- 25.1.** Apskaičiuokite, koks jautienos kiekis pagaminamas JAV per savaitę ir kokia jautienos rinkos kaina. Pateikite skaičiavimus.

Juodraštis

(1 taškas)

- 25.2.** JAV pradėjo importuoti jautieną iš Argentinos, dėl importo jautienos rinkos kaina sumažėjo 20 proc. Apskaičiuokite, koks jautienos kiekis bus gaminamas JAV ir koks jautienos kiekis bus importuojamas? Pateikite skaičiavimus.

Juodraštis

(2 taškai)

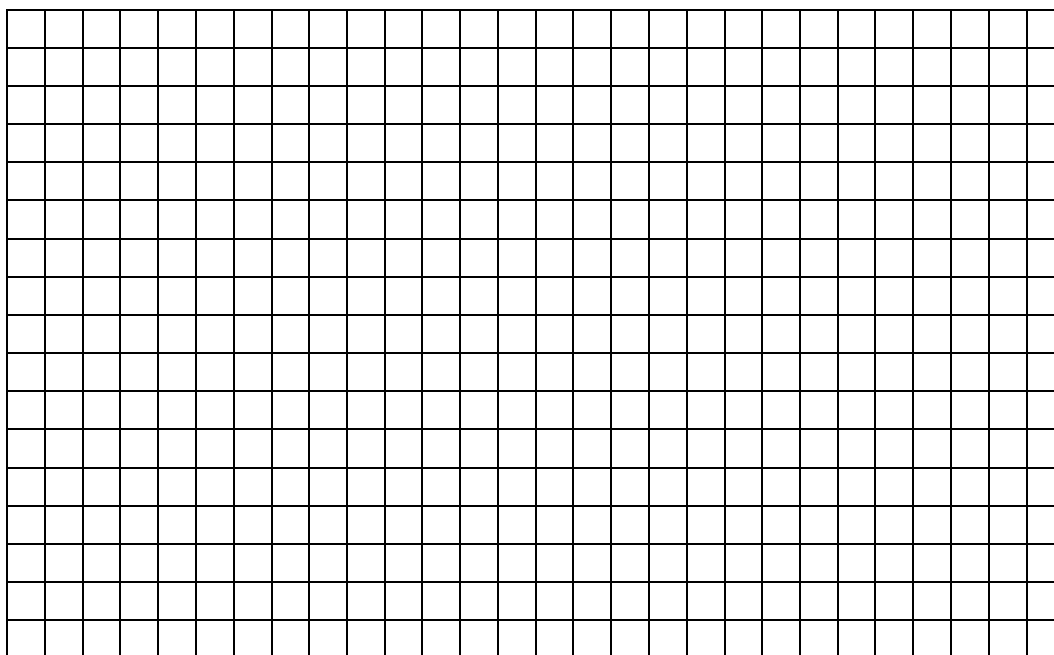
- 25.3.** Pasikeitė situacija jautienos rinkoje. JAV vyriausybė įvedė muitą argentinietišškai jautienai, dėl to jautienos rinkos kaina padidėjo 7,5 proc. Apskaičiuokite, koks jautienos kiekis, įvedus muitą, bus gaminamas JAV ir koks jautienos kiekis bus importuojamas iš Argentinos.

Juodraštis

(2 taškai)

- 25.4.** Remdamiesi pateiktomis funkcijomis, viename grafike pavaizduokite 25.1, 25.2 ir 25.3 užduočių situacijas.

Juodraštis



(5 taškai)

- 25.5.** Paaiškinkite, kuo importo kvotos skiriasi nuo importo muitų.

Juodraštis

(1 taškas)

26. Atlikite 26.1–26.2 užduotis.

26.1. Apibūdinkite sąvoką „valiutos kursas“.

Juodraštis

(1 taškas)

26.2. Ignas nori įsigyti naują išmanųjį telefoną, kurio kaina Lietuvoje yra 705 Eur. Draugas pasakė, kad toks telefonas yra gerokai pigesnis užsienio elektroninės prekybos parduotuvėse, todėl Ignas nusprendė telefoną pirkti ten. Tokio modelio telefono kaina Didžiojoje Britanijoje yra 320 svarų sterlingų, o Honkonge toks telefonas kainuoja 2 955 Honkongo dolerius. Siuntimo išlaidos iš abiejų šalių yra vienodos. Skaičiavimais pagrįskite, iš kur Ignui pigiau pirkti telefoną, jei euro kursas minėtų valiutų atžvilgiu yra 0,86950 svarų sterlingų ir 8,79650 Honkongo dolerių.

Juodraštis

(2 taškai)

JUODRAŠTIS